

EHRC 2014/54 EHRM, 21-11-2013, 23380/09 Verbod van onmenselijke en vernederende behandeling, Vermeend fysiek geweld door politie, Mishandeling van minderjarige door politieagent

Publicatie	EHRC 2014 afl. 3
Publicatiedatum	06 maart 2014
College	EHRM
Uitspraakdatum	21 november 2013
Rolnummer	23380/09 LJN
Rechter(s)	Villiger (President) Power-Forde Yudkivska Potocki Lemmens Jäderblom Pejchal
Partijen	Saïd en Mohamed Bouyid tegen België
Noot	mr. M. Samadi
Trefwoorden	Verbod van onmenselijke en vernederende behandeling, Vermeend fysiek geweld door politie, Mishandeling van minderjarige door politieagent,
Regelgeving	EVRM - 3 EVRM - 6 lid 1

Samenvatting

Klagers zijn twee broers die met hun familie naast het politiebureau van Sint-Joost-ten-Node in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest wonen. Door een reeks incidenten is er een moeizame relatie ontstaan tussen het gezin en een aantal politieagenten dat werkzaam is op het desbetreffende politiebureau. De klacht ziet specifiek op twee incidenten waarbij zij hardhandig door de politie zijn aangepakt en naar eigen zeggen een klap in het gezicht hebben gehad van de politieagenten. De klacht vindt ondersteuning in een medische verklaring inzake lichte verwondingen. De Belgische overheid stelt dat onvoldoende is aangetoond dat klagers een klap hebben gekregen, en indien dit al het geval zou zijn de noodzakelijke minimumgraad van ernst, vereist voor art. 3 EVRM, niet wordt bereikt. Het Hof gaat hierin mee, en stelt dat in casu sprake is van een geïsoleerd voorval dat getuigt van laakbaar en onprofessioneel politieoptreden maar dat desalniettemin het 'minimum level of severity' niet is bereikt.

Uitspraak

I. Alleged violation of Article 3 of the Convention

33. The applicants alleged that police officers had slapped them on the face while they were in the Saint-Josse-ten-Noode police station. They argued that they were victims of degrading treatment. They further complained about the investigation into their complaints, describing it as ineffective, incomplete and biased, and criticised its duration. They relied on Articles 3, 6 § 1 and 13 of the Convention.

The Court, being master of the characterisation to be given in law to the facts of the case, finds that these complaints cover the same ground and thus finds it appropriate to examine the applicants' allegations solely under Article 3 of the Convention, which reads as follows:

"No one shall be subjected to torture or to inhuman or degrading treatment or punishment."

A. The parties' submissions

1. The Government

34. The Government asked the Court to find this part of the application manifestly ill-founded. They first argued that it was not proven that the applicants had been slapped on the face by police officers. They conceded that, whilst it was clear from the Court's case-law that an individual claiming to be a victim of treatment in breach of that provision was required in principle to prove the existence of such treatment beyond reasonable doubt, it was also clear that where a person was injured while in the hands of the police, such injury would give rise to strong presumptions of fact in respect thereof; it was then for the respondent Government to provide a plausible explanation as to how the injuries had been caused and to adduce evidence that cast doubt on the allegations in question. They took the view, however, that where the judicial authorities were confronted with such a situation they had to reconcile this principle with the presumption of innocence enjoyed by the accused officers. In the present case, there was nothing to prove that the injuries established by the medical certificates produced by the applicants had been caused by a slap on the face by police officers. The Government observed in particular that the police officers concerned had always denied behaving in such manner and that the findings of the investigation had not called their position into question. In their view, the applicants had filed a complaint with the aim of discrediting the officers; in support of this view they indicated that – as noted in the social inquiry report of Committee P's investigation department – the members of the Bouyid family had filed a number of complaints against the Saint-Josse-ten-Noode police, and that those complaints had always been situated in a context of confrontation between them.

35. The Government added that, even supposing that there had been slaps on the face, it was necessary to take account of the context of tension between the town's police force and the members of the applicants' family, resulting from the abusive and provocative behaviour of the latter. Moreover, observing that the medical certificates produced by the applicants had mentioned erythema for one and bruising for the other, and that the applicants had not needed psychological or medical treatment and had not been prescribed sick leave, they suggested that the alleged treatment had not reached the threshold of severity required for Article 3 to be engaged.

36. Lastly, they were of the view that the investigation conducted in response to the applicants' complaints had met the requirements of that provision.

2. The applicants

37. The applicants similarly referred to the Court's case-law to the effect that, where an individual was deprived of liberty, any recourse to physical force which had not been made strictly necessary by the person's own conduct diminished human dignity and constituted in principle a violation of Article 3, and that any injuries occurring in that context gave rise to strong presumptions of fact, such that it was for the respondent Government to provide a plausible explanation as to the cause of such injuries. They referred in particular to the judgments in *Salman v. Turkey* ([GC] no. 21986/93, ECHR 2000 VII), *Esen v. Turkey* (no. 29484/95, 22 July 2003), *Rivas v. France* (no. 59584/00, 1 April 2004), *Toteva v. Bulgaria* (no. 42027/98, 19 May 2004) and *Aydin and Yunus v. Turkey* (nos. 32572/96 and 33366/96, 22 June 2004). Pointing out that those principles applied to their case as they had produced medical certificates to show that they had been found to have injuries after being within the control of the police, they argued that the Government had not adduced any evidence capable of rebutting the presumption. In their view, such evidence should have emanated in particular from an "effective investigation". However, the investigation conducted in the present case could not be described as such, especially as the investigators had failed to organise a confrontation between the applicants and the accused police officers, as no fresh medical examination had been ordered, as their request for additional measures had been almost completely rejected even though the measures in question had been necessary to establish the truth, and as the judicial investigation had been closed before the investigating judge had received a statement which he had previously ordered for inclusion in the case file. They further pointed to the fact that, in its report on a visit to Belgium from 18 to 27 April 2005, the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment had indicated that the risk of a person being ill-treated by the police while in custody could not be ruled out. Moreover, the social inquiry report drawn up by the investigation department of Committee P, which was based on the police reports emanating from the Saint-Josse-ten-Noode police force and was biased against the applicants, had not helped in any way to explain the cause of their injuries. As to the question of respect for the presumption of innocence enjoyed by the officers in question, it was devoid of pertinence in that connection. The applicants concluded that, as the Government had failed to rebut the presumption that they had been slapped on the face by police officers, it was proven that the slaps had indeed been inflicted on them.

38. The applicants further observed that the events had taken place in a context of tension between the members of their family and the Saint-Josse-ten-Noode police, but that the investigation had not enabled that context to be established in a neutral manner.

39. As regards the assessment of the slaps under Article 3, the applicants stated that this use of physical force against them did not meet any need. They added that the threshold of severity under Article 3 had been attained since it was shown by the medical certificates they had submitted that the slaps in question had been strong enough to cause bruising and, in addition, one of them had been a minor, and that they had felt humiliated by this physical duress. They emphasised that it was not

acceptable for police officers to act violently towards individuals within their control, even in the event of insolent behaviour on the part of the latter.

40. Lastly, for the reasons indicated above, they reiterated that they had not had the benefit of an effective investigation.

41. Accordingly they maintained their conclusion that there had been a violation of Article 3 under both its substantive and its procedural head.

B. The Court's assessment

...

2. Merits

43. The Court reiterates that allegations of ill-treatment in breach of Article 3 must be supported by appropriate evidence. To assess this evidence, the Court adopts the standard of proof "beyond reasonable doubt" but adds that such proof may follow from the coexistence of sufficiently strong, clear and concordant inferences or of similar unrebutted presumptions of fact (see, among other authorities, *Ireland v. the United Kingdom*, 18 January 1978, § 161 *in fine*, Series A no. 25; *Labita v. Italy* [GC], no. 26772/95, § 121, ECHR 2000 IV; and *Creanġa v. Romania* [GC], no. 29226/03, § 88, 23 February 2012).

44. On that last point the Court has held that, where the events in issue lie wholly, or in large part, within the exclusive knowledge of the authorities, as in the case of persons within their control in custody, strong presumptions of fact will arise in respect of injuries occurring during such detention. It is then for the Government to provide a satisfactory and convincing explanation (see, for example, *Salman*, cited above, § 100), by producing evidence establishing facts which cast doubt on the account of events given by the victim (see *Rivas*, cited above, § 38, and, among other authorities, *Turan Çakır v. Belgium*, no. 44256/06, § 54, 10 March 2009, and *Metek and Others v. Turkey*, no. 294/08, § 112, 4 October 2012). The Court finds that the same principle holds true in the context of an identity check in a police station or, as in the present case, a mere interview on such premises.

45. Treatment is considered to be "degrading" when it humiliates or debases an individual, showing a lack of respect for, or diminishing, his or her human dignity, or arouses feelings of fear, anguish or inferiority capable of breaking an individual's moral and physical resistance (see, among other authorities, *M.S.S. v. Belgium and Greece* [GC], no. 30696/09, § 220, ECHR 2011, with reference to *Kudła v. Poland* [GC], no. 30210/96, § 92, ECHR 2000-XI, and *Pretty v. the United Kingdom*, no. 2346/02, § 52, ECHR 2002-III).

46. In respect of a person deprived of his liberty, any recourse to physical force which has not been made strictly necessary by his own conduct diminishes human dignity and is in principle an infringement of the right set forth in Article 3 (see, among other authorities, *Ribitsch v. Austria*, 4 December 1995, § 38, Series A no. 336; *Metek and Others*, cited above, § 106; and *El Masri v. "the former Yugoslav Republic of Macedonia"* [GC], no. 39630/09, § 207, ECHR 2012).

47. However, in order for ill-treatment to fall within the scope of Article 3 it must attain a minimum level of severity. The assessment of this minimum level of severity is relative; it depends on all the circumstances of the case, such as the duration of the treatment, its physical and mental effects and, in some cases, the sex, age and state of health of the victim (see, among other authorities, *Ireland v. the United Kingdom*, cited above, § 162, and *Jalloh v. Germany* [GC], no. 54810/00, § 67, ECHR 2006-IX). Further factors include the purpose for which the treatment was inflicted together with the intention or motivation behind it (see, for example, *El-Masri*, cited above, § 196).

48. Accordingly, some forms of violence, although they may be condemned on moral grounds and also in most cases – but not always (see *Campbell and Cosans v. the United Kingdom*, 25 February 1982, § 30, Series A no. 48, and *Costello-Roberts v. the United Kingdom*, 25 March 1993, § 32, Series A no. 247-C) – under the domestic law of the Contracting States, will not fall within Article 3 of the Convention (see *Ireland v. the United Kingdom*, cited above, § 167; see also paragraph 181 of that judgment).

49. In the present case, the applicants alleged that a slap had been inflicted on each of them while they were in the Saint-Josse-ten-Noode police station. They produced medical certificates in support of their version of events. The Government, for their part, took the view that it could not be seen from the case file that their injuries had been the consequence of a slap inflicted on one or the other by a police officer. In particular, the medical certificates did not show that the injuries recorded had been caused by such slaps. The Government further argued that the police officers concerned had always vehemently denied acting in such a way. The Court, however, finds it pointless to rule on the veracity or otherwise of the applicants' allegations. It takes the view that, even supposing that they were proven, the acts complained of by the applicants would not constitute, in the circumstances of the case, treatment in breach of Article 3 of the Convention.

50. The Court would first point out that police officers who strike individuals while interviewing them are at the very least committing a breach of ethics and acting in a manner that is deplorably unprofessional. It agrees with the recommendation of the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment following its visit to

Belgium in 2005: faced with the risk of ill-treatment of persons in custody, the competent authorities are required to be vigilant about this issue, particularly where minors are concerned (report to Belgian Government, CPT/Inf (2006) 15, § 11).

51. In the present case, however, even supposing that the slapping took place, in both cases it was an isolated slap inflicted thoughtlessly by a police officer who was exasperated by the applicants' disrespectful or provocative conduct, without seeking to make them confess. Moreover, this had apparently occurred in an atmosphere of tension between the members of the applicants' family and police officers in their neighbourhood. In those circumstances, even though one of the applicants was only 17 at the time and whilst it is comprehensible that, if the events really took place as the applicants described, they must have felt deep resentment, the Court cannot ignore the fact that these were one-off occurrences in a situation of nervous tension and without any serious or long-term effect. It takes the view that acts of this type, though unacceptable, cannot be regarded as generating a sufficient degree of humiliation or debasement for a breach of Article 3 of the Convention to be established. In other words, in any event, the above-mentioned threshold of severity has not been reached in the present case, such that no question of a violation of that provision, under either its substantive or its procedural head, is raised.

52. The Court thus concludes that in the circumstances of the case there has been no violation of Article 3 of the Convention.

...

For these reasons, the Court, unanimously,

...

2. *Holds* that there has been no violation of Article 3 of the Convention.

Concurring opinion of Judge Power-Forde

It was with some hesitation and doubt that I voted with the majority in this case. Ultimately, however, I can acknowledge that not every slap will reach the threshold required for a violation of Article 3 to be found. The context, the characters and the circumstances are all relevant to the assessment that must be made. This case, involving as it does, a slap administered by police officers to juveniles in their custody, comes, by virtue of the specific circumstances, very close to the boundary of conduct prohibited by Article 3.

The facts disclose a history of tension and poor relations between the police authorities and the applicants' family dating back as far as 1999. That being so, it is odd that the first applicant was stopped when trying to enter his home and was taken to the police station in order to verify his identity. Given the 'history', one might have expected that his identity and exact place of residence was already known to the police. The incident might, understandably, have given rise to a degree of frustration and anger on the part of the first applicant.

The applicants claim that whilst in custody, on separate occasions, they were each slapped, once, by police officers. Medical reports, contemporaneous with the periods of their detention, have been produced. These confirm bruising and shock. They corroborate the applicants' claims. The police have produced no plausible explanation for the injuries – albeit slight – which the applicants sustained whilst in custody.

If it is true that not every slap will meet the required threshold under Article 3, it is also true that the police officers, in this case, crossed a very serious line in striking the applicants, both of whom were juveniles at the relevant time. Whilst I can accept, with some hesitation, that the threshold required under Article 3 has not been met, my concurring vote should not be interpreted as signalling, in any way, that such conduct on the part of the police can ever be accepted or condoned. It cannot. Regardless of the insolence, arrogance or disrespectful 'attitude' that some young juveniles may display, they must not be assaulted in custody by police.

Noot

1. De klagers, Saïd en Mohamed Bouyid, zijn twee broers die met hun familie naast het politiebureau van Sint-Joost-ten-Node wonen. Het gezin is meermaals met de politie in aanraking gekomen en zodoende is er een zeer slechte verstandhouding ontstaan tussen de gezinsleden en een aantal politieagenten werkzaam op het politiebureau. De problemen beginnen in 1999, wanneer de broer van de klagers door een politieagent wordt beschuldigd van het opzettelijk bekrassen van een politieauto. Hij wordt daarnaast verdacht van het bedreigen van dezelfde agent en het plegen van een aantal gewapende overvallen. Op 21 april 2000 spreekt de jeugdrechter in Brussel hem vrij van al deze feiten. Hierna volgt een reeks incidenten die volgens klagers gezien moeten worden als represailles van de politie tegen hun gezin. De klacht bij het Hof ziet op twee van deze incidenten. Op 8 december wordt de eerste klager, de dan 17-jarige Saïd Bouyid, voor zijn huis aangesproken door een politieagent in burger en wordt hij gevraagd zich te identificeren. In plaats van zich te identificeren, vraagt Saïd aan de agent of deze zijn politielegitimatiebewijs wil tonen. Hierop wordt hij aangehouden en hardhandig aan zijn kleren meegetrokken naar het politiebureau, waarbij zijn jas scheurt. Daar wordt hij samen met de agent in een kamer gezet. Wanneer hij protesteert tegen zijn arrestatie krijgt hij naar eigen zeggen een klap van deze agent. Het tweede incident speelt zich af op 23 februari 2004 en betreft de tweede klager, Mohamed Bouyid. Hij wordt verhoord op het politiebureau nadat een derde aangifte heeft gedaan naar

aanleiding van een woordenwisseling waarbij Mohamed Bouyid en zijn moeder betrokken zijn geweest. Mohamed Bouyid stelt dat de agent hem een klap in het gezicht gaf omdat hij met zijn ellebogen op het bureau leunde tijdens het verhoor. Beide klagers zijn na de incidenten op het politiebureau naar een arts gegaan die een medische verklaring heeft getekend waaruit blijkt dat in beide gevallen sprake was van lichte verwondingen aan het gezicht. In geval van Saïd Bouyid stelde de arts tevens vast dat hij in een staat van shock verkeerde. Naar aanleiding van de voorgaande incidenten dienen beiden een klacht in bij het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten en wenden zij zich als burgerlijke partij tot de onderzoeksrechter met het verzoek de klachten tegen de politieagenten te onderzoeken (vergelijkbaar met de Nederlandse art. 12 Sv-procedure).

Omdat de nationale procedures niet leiden tot het door hen gewenste resultaat, wenden zij zich tot het Hof en klagen over een schending van art. 3 EVRM wegens een vernederende behandeling tijdens het politieverhoor. Voorts beklagen zij zich over een schending van art. 6, eerste lid, EVRM, wegens de onvoldoende objectieve nationale procedure, welke klacht niet ontvankelijk wordt verklaard. Klagers verwijzen naar het rapport van het Europees Comité voor de Preventie van Foltering (CPT/Inf (2006) 15, par. 12) en eerdere jurisprudentie van het Hof. Zij stellen dat uit art. 3 EVRM volgt dat nu de klacht onderbouwd is met medische verklaringen en de mishandeling heeft plaatsgevonden in de context van vrijheidsbeneming, de onus op de Staat rust om de aantijgingen te weerleggen door een effectief, zorgvuldig en grondig onderzoek. Daar de Staat er niet in is geslaagd een geloofwaardige verklaring te geven voor het ontstaan van de verwondingen, en er geen noodzaak was voor het gebruik van fysiek geweld tegen de klagers, moet worden aangenomen dat *in casu* sprake is geweest van een vernederende behandeling. De Belgische regering betoogt dat de betrokken politieagenten consistent hebben ontkend dat zij de klagers hebben geslagen en dat onvoldoende bewijs is aangeleverd om aan te tonen dat de lichte verwondingen van klagers door de politie zijn veroorzaakt. Indien er al sprake zou zijn geweest van een klap zou dit gezien moeten worden in de context van de gebeurtenissen, waarbij rekening moet worden gehouden met de provocerende houding van de klagers tijdens het verhoor. Ten slotte stelt de Belgische overheid dat het geven van één klap in het gezicht de noodzakelijke minimumgraad van ernst, zoals dat wordt vereist voor art. 3 EVRM, niet bereikt. De klacht zou aldus ongegrond moeten worden verklaard.

2. Op basis van deze argumenten overweegt het Hof het volgende. Met betrekking tot de bewijslast inzake vermeende art. 3 EVRM-schendingen, herhaalt het Hof zijn uitgangspunt dat deze in beginsel bij de klager rust. Deze hoofdregel lijdt echter uitzondering in gevallen waarin de verwondingen zijn ontstaan terwijl de klager volledig of voor een groot deel onder de zorg van de overheid valt, bijvoorbeeld gedurende detentie (*Salman t. Turkije*, EHRM (GK) 27 juni 2000, nr. 21986/93, par. 100; en *Virabyan t. Armenië*, EHRM 2 oktober 2012, nr. 40094/05, par. 151). Indien de klager in die periode verwondingen oploopt en de overheid hierover geen bevredigende en geloofwaardige verklaring kan verschaffen, rijst een sterk vermoeden dat de klacht gegrond is. In lijn met eerdere jurisprudentie past het Hof een brede interpretatie toe van het begrip 'detentie' en overweegt het dat een identiteitscontrole op het politiebureau en een politieverhoor naar aanleiding van een aangifte gelijk moeten worden gesteld aan een situatie waarin een persoon onder de zorg van de overheid verkeert (*Stanevt. Bulgarije*, EHRM 17 januari 2012 (GK), nr. 36760/06, par. 206, «EHCRC» 2012/83 m.nt. Arends). Zoals gezegd ondersteunen de medische verklaringen die door klagers zijn overlegd hun klacht. Bovendien komt de Belgische overheid niet met een geloofwaardige verklaring, maar stelt zij zich op het standpunt dat met de medische verklaring niet 'beyond reasonable doubt' is komen vast te staan dat de verwondingen door de politieagenten zijn veroorzaakt en de agenten hebben consistent de mishandeling ontkend. Desondanks wil het Hof zich niet wagen aan de vraag of de vermeende mishandeling heeft plaatsgevonden. Het Hof acht het niet van belang om vast te stellen of de politieagenten geweld hebben gebruikt tegen de klagers. Het overweegt dat, al zou dat het geval zijn, er sprake is van een geïsoleerde gebeurtenis die de minimumgraad van ernst niet bereikt. Opmerkelijk is dat het Hof in zijn conclusie de politieagenten wel een tik op de vingers geeft voor het onprofessionele handelen, maar dat dit slechts geldt voor het hypothetische geval (*'à supposer que gifle il y ait eu'*) dat inderdaad fysiek geweld is gebruikt (par. 50-51). Hiermee ondermijnt het Hof het belang van het vaststellen van de feiten. Klagers hebben immers medische documenten overhandigd die hun beweringen ondersteunen, en de overheid is er niet in geslaagd een plausibele verklaring te geven voor het ontstaan van deze verwondingen. Hiermee had volgens vaste jurisprudentie van het Hof kunnen worden vastgesteld dat de feiten zoals gepresenteerd door klagers, zich hebben voorgedaan. Het Hof had op deze wijze eerdere jurisprudentie omtrent de bewijslast in art. 3 EVRM-klachten expliciet kunnen bevestigen, en zijn eigen conclusie met betrekking tot het onbehoorlijk handelen van de politiekracht bij kunnen zetten. Bovendien had het Hof hiermee een signaal kunnen afgeven aan de klagers dat zij gehoord zijn en hun klachten ter harte zijn genomen.

3. Het Hof onderzoekt voorts of de vermeende mishandeling van een zekere ernst is en derhalve aangemerkt moet worden als vernederende behandeling in de zin van art. 3 EVRM. Het Hof overweegt ten eerste dat de vraag of een behandeling vernederend is geweest niet geobjectiveerd dient te worden, maar afhankelijk is van de subjectieve gevoelens van het slachtoffer (*M.S.S. t. België en Griekenland*, EHRM 21 januari 2011 (GK), nr. 30696/09, «EHCRC» 2011/42 m.nt. Woltjer, par. 120). Voorts herhaalt het Hof zijn eerdere jurisprudentie en stelt dat de vraag of hier sprake is van een vernederende behandeling afhankelijk is van meerdere factoren, zoals de duur van de vernederende behandeling, de fysieke en mentale gevolgen daarvan, en eventueel het geslacht, de leeftijd, de gezondheid van het slachtoffer en het doel waarmee het fysieke geweld wordt toegepast (*Ierland t. Verenigd Koninkrijk*, EHRM 18 januari 1978, nr. 5310/71, par. 162; en *El-Masri t. Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië*, EHRM 13 december 2012, nr. 39630/09, «EHCRC» 2013/92 m.nt. Van der Wilt, par. 196, aangehaald door het Hof in par. 46-47). Ten slotte overweegt het Hof dat het gebruik van fysiek geweld, zonder dat hiertoe een strikte noodzakelijkheid bestaat, tegen personen die van hun vrijheid zijn beroofd in beginsel een schending van art. 3 EVRM oplevert (*El-Masri* reeds aangehaald, par. 207).

Niettemin komt het Hof niet tot een schending van art. 3 EVRM omdat het in beide gevallen ging om geïsoleerde handelingen die werden uitgelokt door respectloos en provocerend gedrag van de klagers, en die zich hebben afgespeeld tegen de achtergrond

van een gespannen relatie en bovendien geen blijvend of serieus effect hebben gehad (par. 51). Al met al besluit het Hof dat alhoewel dit gedrag onacceptabel is van politieambtenaren, het niet voldoet aan de minimumgraad van ernst vereist voor art. 3 EVRM.

4. Het Hof lijkt weinig aandacht te besteden aan de jeugdige leeftijd (17 jaar) van de eerste klager. Alhoewel het de aanbeveling van het CPT inzake de kwetsbaarheid van minderjarigen bij vrijheidsbeneming onderschrijft, lijkt dit verder geen rol te hebben gespeeld in de afweging van het Hof (CPT/Inf (2006) 15, par. 11). Met betrekking tot vrijheidsbenemende maatregelen bij minderjarigen benadrukt ook het VN-Kinderrechtencomité dat “restraint or force can be used only when the child poses an imminent threat of injury to him or herself or others, and only when all other means of control have been exhausted” en dat “any disciplinary measure must be consistent with upholding the inherent dignity of the juvenile... Disciplinary measures in violation of article 37 CRC must be strictly forbidden, including corporal punishment ... or any other punishment that may compromise the physical or mental health or well-being of the child concerned” (General Comment 10 van the Committee on the Rights of the Child, 2 februari 2007, CRC/C/GC/10, par. 28c). Zowel het VN-Kinderrechtencomité als het CPT hanteren aldus een hoge standaard voor de wijze waarop minderjarigen in het strafrecht moeten benaderd. De vraag is dan ook waarom het Hof geen aandacht besteedt aan dit aspect. Te meer omdat hierbij ook moet worden bedacht dat de reden waarom en de wijze waarop Saïd Bouyid is aangehouden terwijl hij voor zijn huis stond, beide bedenkelijk waren. Het gezin Bouyid was immers bekend bij de politie, niet alleen vanwege de vele incidenten maar ook omdat zij naast het politiebureau wonen. Het is om die reden niet geheel voor de hand liggend dat hij door een politieagent (in burger) om zijn identiteit wordt gevraagd. Hier komt bij, dat na zijn aanhouding geen rekening is gehouden met zijn jeugdige leeftijd en de procedurele rechten die hiermee gepaard gaan, zoals het recht op een raadsman of vertrouwenspersoon. Deze waarborgen strekken niet alleen ter bescherming van het recht op een eerlijk proces (van de minderjarige verdachten), maar dienen daarnaast de minderjarige te beschermen tegen het risico van *ill-treatment* (Children’s rights and the European Committee for the Prevention of Torture, juni 2012, p. 15). Het CPT benadrukt in dit kader dan ook het belang van een “guaranteed presence of an adult person of trust and/or of a lawyer whenever a minor is questioned by the police” (zie ook General Comment 10, par. 23h). Deze regels dienen juist ook om situaties als deze, waarbij achteraf moet worden beoordeeld wat er tijdens het verhoor heeft plaatsgevonden, te voorkomen. Vanuit het perspectief van de rechtsbescherming van de minderjarige in het strafrecht is het betreurenswaardig dat het Hof zo weinig oog lijkt te hebben voor dit belangrijke aspect van deze zaak.

5. Alhoewel het vanwege de symbolische waarde van art. 3 EVRM niet volledig onbegrijpelijk is dat het Hof een klap in het gezicht niet voldoende ernstig acht om te voldoen aan het ‘minimum level of severity’, roept deze zaak wel een aantal vragen op. Zo geeft het Hof de Belgische politie weliswaar een tik op de vingers wegens onprofessioneel handelen, maar weigert tegelijkertijd vast te stellen of sprake is geweest van dergelijk handelen. Het Hof omzeilt de vaststelling van de feiten en overweegt dat het van ondergeschikt belang is of de mishandeling heeft plaatsgevonden omdat er toch geen sprake is van een schending van art. 3 EVRM. Hiermee wordt onnodig onduidelijkheid gecreëerd omtrent de bewijslast inzake klachten van art. 3 EVRM tijdens vrijheidsbeneming.

Daarnaast geeft het Hof onvoldoende inzicht in de wijze waarop het rekening heeft gehouden met de jeugdige leeftijd van de eerste klager en waarom het niet, conform internationale verdragen, een hogere standaard aan bescherming heeft geboden. Het is niet duidelijk waarom of hoe de provocerende houding van de klager in deze afweging een rol heeft gespeeld. De woede van de klager is immers begrijpelijk als men bedenkt dat het om een tiener gaat die onterecht voor zijn huis wordt aangehouden. Bovendien mag van een politieagent worden verwacht dat hij een zekere mate van zelfbeheersing uitoefent in zijn omgang met minderjarigen. Ten slotte zou het interessant zijn geweest indien het Hof meer woorden had gewijd aan de grens tussen ‘onbehoorlijk of onprofessioneel gedrag van de politie’ en ‘vernederende behandeling’ in de context van vrijheidsbeneming. Het is te hopen dat de Grote Kamer zich aan deze vraag zal wagen.

mr. M. Samadi, promovenda Strafrecht aan de Universiteit Leiden
